

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.— fel oldal 16.— nyolcad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Dicsőség Istennek!

Üdvözlégy, édes Jézus, mesterek mestere! Reménységünk szent vezérszavára, benned bizók-nak édes öröme!

Ünnepet ül a keresztény világ, a Te születésednek fenyves ünnepét.

Úr és szolga szívében ünnepi hangulat támad és a szeretet végzi ma lázas munkáját, mely úgy a gyuhóban, mint palotában ragyogó fényben usztatja az ártatlan gyermek legnagyobb örömet: a karácsonyfát.

Oh, boldogok mindazok, kiknek a karácsony meghozta azt, amit vártak! S a kik ettől elmaradtak, azok szívében is ott a karácsonyi ajándék, az édes remény, hogy az, ki ma született, meghozza nekik is egykor a várt örömet. Nincs Isten! mondja a hitetlen. Oh! nézd az általános lelkesedést, a szent és igaz örömet és légy hívó!

Nézd a jászolban szendergő isteni művét. Volt-e ember a kerek földön a teremtéstől fogva, ki uralkodott volna úgy a szíveken, mint ő?

Voltak nagyok, hatalmasok, kiknek hatalmuk világrészekre szólt s véryomok, pusztulás és nyomor jelezte útjokat s félve gondolt rájuk a leigázott rabszolga, kinek szívét a gyűlölet mardosta. Tisztelőinek seregét nem az őszinteség, nem az igaz szeretet, hanem a félelem és rettegés láncolata fűzte hozzá. S a mint sirba hanyatolt, eltűnt hatalma s nevét a feledés fátyola földi s minden nagy alkotása romba dönt.

Nem úgy az édes Jézusál. Ki nem biborban, hatalomban született, de szegénységben, egyszerűségben. Az ő bölcsőjét nem álltak körül a hatalmasok tábora. Csak egy örködött föllette: az örök szeretet. A melyet az emberek szívébe piántálni jött hozzánk bűnös emberekhez, hogy egykor szentséges vérével megváltson. Míg az ő nyomában: üdv. béke és áldás fakadt, meghódította az emberiség legerősebb erősségét: a szívet, melyet fogva tart a világ végéig:

Az ég és föld elmúlnak, de az én igéim el nem múlnak.

Igen, minden emberi alkotás, legyen az bármily fönséges, nagy és hatalmas, magán viseli a mulandóság jellegét. De az ő tanítása, oktatása és példája: örök, mint maga az Isten.

Az ő adománya úrnak és szegénynek boldogságot ad; mert Jézus hitében van az a varázserő, mely ki tudja egyenlíteni azt a nagy úrt, mely gazdag és szegény között van.

Ezért szól lelkesülve az ének minden ajkról: Krisztus Jézus született: örvendezünk!

Igen, örvendezzünk! Vigyük el a betlehemi jászolhoz a mi legnagyobb ajándékunkat: tiszta szívünket. Ennek az ajándéknak örül ő és örülünk mi. Mert van-e nagyobb és értékesebb kincs a tiszta szívnél? Nincs és nem is lehet.

Ez sügja nekünk: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat s hogy ő benne mindnyájan édes testvérek vagyunk.

Ez a tiszta szív indít bennünket könyörületre embertársaink iránt, hogy mindenkinek életét boldoggá tehessük.

Ez a tiszta szív teszi le áldozatát a haza és egyház oltárára, hogy az emberiség javát célzó nagy eszmék testet ölthessenek.

Ez az ajándék képesít bennünket tanítókat is arra, hogy hivatásunk magaslatán állva, édes gyermekeinket szeressük azokat, kik a jövő reményei lesznek.

Ép azért boruljunk le mi, különösen tanítók, igaz alázattal és hódolattal Jézus jászolánál, hogy a legnagyobb kincs: az i-ko'a iránt való lángoló szeretetet és odaadást ne csak megadja az édes Jézus, de azt egész életünkön keresztül meg is tartsa.

Mert csak ilyen nevelő és tanító zengheti a szent és nagy ünnepen igaz örömmel: Áldott légy, édes Jézus, ki megtanítottál bennünket arra, hogy minden körülmények közt csak így kiáltunk föl:

«Dicsőség Istennek!»

Szokoly Istán.

A mi ajándékunk.

«A kath. tanító-ág számban és súlyban a legtekintélyesebb testülete a magyar tanítói kar-nak», ezt a sokat mondó kijelentést hallottam a közelmúltban egy kiváló tanfőúról, kinek ítélkezése főleg azért birt előttem különös fontossággal, mert, hogy e szokásos megkülönböztetéssel éljek: az illető nem a mi táborunkból való. Tehát a magyar kath. tanítói kar számban és súlyban, értsük így, benső értékeiben, tekintélyt képvisel. Ma már így beszélnek rólunk.

És minék tulajdonítsuk a közvéleménynek előnyünkre változott ítélkezését, holott még csak 6—7 évvel ezelőtt is «tudatlan tömeg», «fekete sereg», «szolgalelkű tömeg» voltak a mi diszító jelzőink?!

A föltett kérdésre könnyű a felelet.

Hat-hét évre vihető vissza a kath. tanító-ág országos föllépésének története. És e rövid pár év eleveljes munkája máris beigazolta a 900 éves testület létjogosultságát és az új Magyarország föntartásán, boldogításán munkáló tanítói karban tiszteletet és becsületet érdemlő szerepét.

Ime, t. olvasóim, mit teremt, mit hoz létre az egység, mily szép sikerei vannak a kölcsönös egyetértéssel végzett lelkes munkának.

De hol találjuk föl az említett rövid idő történetében azokat az eseményeket, mozzanato-kat, melyek okai valának a kézzelfogható okozatoknak?

Idézzük képzeletünkben vissza a millenáris évben tartott első egyetemes kath. tanügyi kongresszust és gondoljunk vissza e bucsuzó év jubiláris nagygyűlésére, az egyikben úgy, mint a másikban megtaláljuk azokat a momentumokat, melyek a magyar kath. tanító-ág tanítói értékét a nemzeti föladatok nagy munkájában, nyilvánvalóvá tették minden elfogulatlan ítélkező előtt.

Az az egység és ez egységben megnyilatkozott öntudat s ezek forrása a legtisztább hivatás-szeretet voltak azon tényezők, melyek a legnagyobb tanító, Krisztus szellemében dolgozó magyar tanítói kart, a kath. tanító-ágot, a magyar nemzeti közoktatás legtekintélyesebb tényezőjévé avatták föl.

Sokan azt fogják erre mondani, elkésett dolog az, jó uram, ilyesmiben lelkesedésre okot találni és ilyesmivel a harcban győzelmet hirdetni.

Erre a szándékosan fölvetett ellenvetésre is megadom a választ.

A magyar kath. tanítói kar nem önmagáért, hanem a magyar nemzeti állam fönmaradásáért, boldogulásáért küzd. Célja tehát minden önző érdekeket kizár.

E testület jogos és kipróbált rendszeren haladva dolgozik a legideálisabb nemzeti életért. Hite és meggyőződése, hogy a nemzeti célokért önzetlenül és kitartóan munkálui tudó magyar nemzetet csak az álta a követt nevelés szellemében és rendszerében lehet képezni. Vannak, kik ezt mosolylyal fogadják, de vannak, kik a tör-

ténelem és az élet tanácsaira hallgatva, külső befolyásokat félre-téve, hozsannát káltanak az új életre ébredt kath. tanítói kar törekvéseinek.

Ezeknek szava csengjen fülünkbe, ezeknek biztató tekintete öntsön reményt küzdelmünkbe, hogy a felúton meg ne álljunk, hanem a tanítók Mesterének nevével diszitett zászló alatt tovább folytassuk a vallásos és hazafias nevelés megkezdett munkáját.

En nem feltem a magyar kath. tanítói kart e nemes küzdelemben, engem éltet a remény, hogy a nagyméltóságú püspöki kar atyai gondjaiba veszi törekvésünket továbbra is és akkor mienk marad időről-időre a diadal.

A míg a mi vezérünk, báró Hornig püspök ö nagyméltósága, kinek csak nevét említve az öröm és hála érzelmei keltenek lelkesedést a magyar tanító-ág szívében az «ő kollégáinak» élén áll s Isten, haza és király jelszavak alatt nem lankadó tevékenységben tart bennünket: céljaink elérésében csak előre haladhatunk.

A szeretet ünnepe alkalmából is ezt a valóságot van alkalmam tudatni a magyar kath. tanítói karral a Szent-István-Társulat azon nagy-lelkűségében, hogy a kath. tanítók országos bizottsága és a kath. tanügyi tanács részére központi irodául saját otthonában egy fölszerelt irodai helyiséget adományozott.

Megvan tehát a rég óhajtott *központi iroda*, mely szíve kell hogy legyen a magyar kath. tanító-ág áldásos munkásságának.

Hála érte a Szent István-Társulatlak és az Ég áldása munkásságunkon.

Ember Károly.

Az iskolai nevelés hatásának veszedelme.

Nincs olyan ember vagy legalább is csak nagy ritkán volna található napjainkban, kire a nemes eszeledetek sorozatának állandó szemlélése üdvös irányban — ha még az elvetemültség legmélyebb fertőző posványában fetreng is — előbb-utóbb jelentékeny és javító befolyást ne gyakorolna s gondolkozásában és tetteiben erkölcsi változást elő ne idézne. A példa a legkitünőbb alakító mester. Másoldalról a gonosz műveletek romlott légkörében huzamos ideig való tartózkodás — miként a fertőzött levegő megtámadja a tüdőt, ez is több-kevesebb idő alatt, de kiforgatja a gyarló embert addig meglevő kedvelt ártatlanságából, nemes épségéből s az erényeknek szív és lélek boldogító követésétől mintegy észrevétlen fokozatossággal lassanként egészen elvonja. E bevezető rész után térjünk át célunkhoz.

Hogy a mai társadalom rétegeiben oly sokoldalú romlottság: szocialisztikus hajlam, anarchizmus, vallástalanság, istentelenség, kapzsiság ütötte föl vipera fejét, azért némelyek az iskolát szeretnék bunbakul, okul odadobni. Akad itt-ott már hírlapi czikkező is, ki nem irtózik balvételekését papíron megörökíteni. Meglehet, némelyek

csak laptöltelek számban rántják elő, de tényleg a vad ki van dobva, hogy t. i. az iskola felelős a mai romlottságért, mert tele tömi a gyermek fejét mindenféle kevésbé hasznos és szükségtelen ismeretek halmazával, műveli az észet — a hogyan lehet, de a szívet, a lelket parlagon hagyja, vadon engedi növekedni. Szóval «az iskola tanít, de nem nevel.»

Oly iskolát, melyben jóra ne oktatnák, ne szoktatnák, ne szeretnek a gyermekeket, nem képeznek. Igenis az iskola nevel, de az eredményt sietnek tönkretenni akár tudva, akár tudatlanul a társadalom némely tagjai, s talán éppen azok lármáznak legtöbbször, kik a tanító-nevelő munka-eredményét letarolják. Állapodjunk meg itt egy kissé. Legyünk őszinték, jóakarattal szívünkben. Minden személyes vonatkozás nélkül beszéljük meg a dolgot. Közérdek a nevelés ügyével foglalkozni. Szülő, tanító, hazafi egyaránt szentelhet e észre néhány rövid perczet. Kötelessége.

Tekintsünk meg egy iskolát. A kis növendék kis kacsóit összetéve szépen a tanító, hitoktató vezetése mellett megtanulja, hogy Isten mindenneknek teremtő és fenntartó Ura, az emberiség atyja, végezője. Ő tőle származik élet és halál s minden adomány. A vett javakért Ő hozzá kell első sorban hálát rebegni. Nala nélkül nincs haladás, nincs boldogság. Megtanulja a gyermek, hogy a mit gyermek-i igaz bizalommal ártatlanságban kér az ember Tőle, megadja tisztés fáradás után. Megtanulja a gyermek, hogy a ki Isten törvényeit megtartja, azt Isten elhagyni nem fogja, a ki pedig az ellen eszelekszik, atok és esapás jár nyomában. Szívébe vésődik az iskolai évek alatt, hogy Istent a legbensőbb tisztelet illeti. Ki Őt megsérti nevében vagy törvényeinek megszegése által, azt Isten bünteti harmad- és negyedikiglen. Megtanulja a gyermek, hogy Isten után az elüljárókat, szülőket, hivatalnokokat különös tisztelet illeti, mert ezek Isten helyettesei a kormányzásban, népvezetésben, igazságszolgáltatásban stb.

Ilyen érzelmekkel, ilyen szellemben becsületes, vallásos stb. érülettel vesz buesut az iskolától. Idővel a gyermek ifjúvá, majd férfivá válik, polgár lesz belőle és itt kezdődik a veszedelem.

Imádkozik a fiatal polgár, hogy kevés adójának pontos kiszérésére őt Isten segítse meg fáradása mellett s midőn az Isten segítségül hívása folytán összekapargatott hazafias és kötelező áldozatot a haza oltárára leteszi, a hivatalban, ott ismét akárhányszor annak a felséges Urnak, Istennek, borzasztó káromlását kénytelen végig hallgatni. Megtörténik ez más hivataloknál, vasutnál, törvényszékeknél, járásbíróságoknál, postán stb.

Tisztelet a kivételeknek, de ilyen káromkodó hivatal nem egy van. No és a szelíd, vallásosan nevelt s becsületes lelkületű polgár mindezek hálátára először megbotránkozik, megirtózik, bámulva beszéli el volt tanítójának a hallottakat, a kiterjedt Isten-üldözést. Később, mert látja,

hogy ama hivatalnoknak még sem lesz látszólag baja s látszólag él boldogul, nyugodtan, — megtanorodik lelkében. Talán még nincs egészen úgy, nem egészen igaz, a mit az iskolában szívébe véstek Isten felől s a nemes érzés felől.

Majd sokszor és sokat hallván ilyen durva-ágokat, azoktól, kikről oly vélekedésben volt, hogy a ki többet tanult, az nemesebb is, ő maga is végre elszólja magát. Nincs baj. Lassanként megszokja s lesz Isten-káromló ő is. És mit szólunk a megtévedt tisztviselők demoralizálásáról? Amde előbb már kialudt szívéből a tisztviselők iránt s vele a törvények iránt a tisztelet s bizalom legkisebb ere is, mert a ki Istent sértegetni nem irtózik, annál kevésbé irtózhatik ember igazságában, vagyonában, becülében kisebbíteni, így okoskodik. Végül ő is megszokván teljesen a káromkodást, eltűnik szívéből a legtöbb tekintély tisztelete, elismerése s ezzel megemmisül tisztelete az emberek, felsőbbek stb. iránt s megnyílik az út előtte a szocializmus stb. ösvénye felé. Ime itt a baj egyik forrása s nem az iskolában. Ha az iskolát büntetésnek akarják odadobni, illő, hogy a tanítóság rámutasson a vulkánra, honnan a láva ömlik. Erre joga van a tanítónak s pedig természetes joga. Hogy is ne lenne joga azok védelme érdekében szót emelni, kik évek során a nevelés által szívéhez nőttek, kiket ő látott el irányezzmékkal, becsületes érülettel s buesatott a nagyvilág zajába. De a hazafias kötelesség is utasítja erre a nemzet napszámosát. Állami érdek ezt tenni, hiszen a köz-égek, felekezetek, magánosok, állam s általában a nemzet milliókat áldoznak évenként az iskolákra, nevelésre, hogy t. i. vallásos s ennek alapján tisztességtudó, becsületes lelkületű, hazafias érzesű, értelmes, művelt polgárok növekedjenek, nincs joguk tehát e roppant nagy áldozat árán elért eredményt koczkaztatni, tönkre tenni, kisebbíteni azon tisztviselőknek, kik szintén a nemzet áldozatából nyerik jövedelmüket.

Igen tisztés hivatalnoki kara van hazánkban, de egyeseknek sem szabad lenniök, kik gonosz irányban gyakoroljanak rontó befolyást a közönségre, a fiatal polgárokra.

Szóljon föl a tanítvány gyűlésileg, testületileg a tartatatlan jelzett állapotok ellen. A hivatalok legyenek szenthelyek s ne maradjon egy se közülök egyttal örödi kathedra. Tanuljon ott a fiatal polgár míveltséget, tisztességet, vallás — erkölcsi állapotában erősödjék s erősödjék az iskolában szerzett szellemben. Csatlakozzanak a hivatalok is a népnevelés, embernevelés munkájában a tanítókhöz. Ez az igazság. A gyergyói r. k. tanítóegyesület székelnyíltsággal megtette az első lépést e téren, fölfolyamodott a magas kormányhoz, szorgalmazván, hogy a nép s általában a közönség szemében méltán vérlázító Istenkáromlást magas intézkedéssel tiltsa ki az összes állami hivatalokból.

Kövessék e példát a testvéregyesületek. Nem haragból, nem boszúból, de hazafias tiszta köteles-

ségből. A hivatalnok is tévedhet. Ily irányú tevékenysége közelebb hozza az iskolát az élettel s ha e kettő egymás ellen nem, hanem egymás mellett működik, bizonyára az iskola és társadalomnak nem lesz oka egymást hibáztatni a fölbujánzó romlottságok miatt.

a—r.

A vérmérséklet befolyása a tanításra.

A tanításnál a gyermekekre nemcsak a különböző külső állapotok, kor, nem, hajlam és testi tulajdonságok vannak befolyással, hanem a vérmérséklet is.

A vérmérséklet, mint tudjuk, négyféle: vérmes (sanguineus), méla (melancholicus), nyálkás (flegmaticus) és epés (cholericus).

A vérmes gyermek érzelmei nem tartósak; felületés, szórakozott, könnyen fölhevülő, de e mellett élénk és vig. Élénk kedélye folytán könnyen tanul, de felületessége következtében a tanulatokat hamar el is felejtí. A sanguineus gyermek arca barátságos és tekintete élénk, de nagyon leereszkedni vele nem jó, mert akkor tolakodóvá válik. A méla gyermek komoly, mormogós, bús, öröme kevés, mert kedélye nyugodt. Mindent komolyan vesz s irigy, bizalmatlan és önző (egoista). A melancholicus gyermek önféjú, képzelt megsértésében nem beszél, sőt ha eszébe jut, nem is eszik. Fölfogása lassabb, de tartósabb, szöval ellenkezője a sanguineusnak. Tekintete méla, járása lassú, színe sápadt. A nyálkás, flegmaticus eszménye (ideáljai) a nyugalom. Hidegvérü természetű az epésnek ellentétét képezi. Természete következtében közönyös és érzéketlen, azért heves indulatok, mint öröm, harag, nála ritkán fordulnak elő. Ha mások habotáznak, ő legföljebb mosolyog. Tanulásnál lassan halad és keveset tanul, az elsajátítottakat azonban birtokában tartja. A tanulásra serkenteni nehéz, mert díszret vagy dorgálás iránt érzéketlen. Az epés (cholericus) kedélymozgalmái hevesek és rohamosak, azért hamar haragra jobban és indulatoskodik. Az epés gyermek a pajtásai közt mindig az első akar lenni; a játéknál ő határozza meg a szabályokat és mindenkinek neki kell szót fogadni, mert ellenkező esetben megharagszik, ott hagyja őket s alkalmat keres, hogy őket folytonosan zavarja. Az epésnek arczvonásai erősek, tekintete tüzes és tartása büszke.

Azonban nemcsak a gyermekek közt van különböző kedélyállapot: hiszen a nemzetek is különbözőek egymástól vérmérséklet szerint. Így az orosz alattomos, nyervagyó, a görög nyers s nagy nála a tolvajlasi hajlam; míg a svédnél az ellenkezőt látjuk: erkölcsös, a tolvajlás és utonállás nála majdnem ismeretlen. A francia szellemes, finom és lelkesülő; míg a dán és angol merev, hideg, komoly, flegmatikus.

Az iskolában a sanguineust ültessük a melancholicus, a flegmatikust a cholericus melle; mert két epés minden csekélység fölött veszekedni fog. A kedélyállapotokat javítani, illetve mérsékelni

kell; mert e tulajdonságok, ha természetükké válnak, felnőtt korukban kárukra lehetnek és ha indulatuk fölött nem tudnak uralkodni, anyagi és egészségi kárukot okozhatja, mert a különböző kedélyállapotok izgatólag és leverőleg hatnak az idegekre, s ha tartósak, szenvedélyekké is válhatnak.

Az öröm és remény az egészségre jó hatással van, ellenben a félelem, irigység, harag káros hatással vannak a szívre, az ész- és idegekre. Az embernek pedig kötelessége, hogy kedélyállapotait fekezze; az ész uralkodjék mindenekfölött, mert az önuralom az, melylyel minden kellemetlenségtől megóvhatjuk magunkat és másokat.

Mucsi.

Krapp Ferencz.

Karácsonyi tárcza.

Nem azon kezdem, hogy van-e szépséges szép, fehér hó, mely lassú permetezéssel hull alá a csupasz faágakról, még azon sem, hogy örvendezve ismételném, a mit millió hívő lélek tud, a minék számtalan örvendező szív ujong, hogy ime ma épen tizenkilenczszáz éve született a kis Jézus, a nagy Megváltó, az Isten-ember.

Isten-ember! Nem symboluma, valósága léleken és testben az Istennek, az embernek, az észszel meg nem fogható s a kézzel, a szemmel, a füllel, az összes érzékekkel érzékelhető Isten és ember egy személyben, egy valóságban, egy hitben.

Mélységes mély érzelem száll a szívembe, nagyobb varázsszal, mint az anyám meséje vala, mivel fejlődő értelmemet lekötötte, főségesebb hatással, mint a hazáserteret összes himnuszai és több fényvel, mint a biblia csodásszép meséiben vagyon.

És megtisztulok a betlehemi jászol egyszerűségénél...

És azon kezdem: tanítók, hiába állt-e az a jászol, ha nem a hit magasztosságáért, a gloria in excelsis mennyei hangzata, a pax hominibus örök nyugalmat ígérő igéi, a harcziert, a békétlenségért, a feledésért hangzottak-e el?

Ezen kezdem.

És felelek rá:

— Nem, hanem a valósulásért, a mint szent valóság vala, a mi ott történt. Az Isten és ember közelebb hozásáért, a hitért, a megnyugtató sejtelemért.

És azon kezdem: megvan-e bennetek ennek a sejtelemnek az édes varázsa, a fölmagasztosult hit, az akarat, a követés, az ember mellett az Isten is?

A betlehemi jászol be van-e szívetekbe vésvé és hivatástok magaslatán állva, szent imádatl gondoltok-e a helyre, hol a Mester született, a ti nagy Mesteretek, népek oktatói? Követitek-e az elveit, a tanításait, az ő egész életét, a mely nevelés és tanítás volt oly mértékben, mint se előtte, se utána nem teheti senki, a mely maga

volt a tökéletesség, a példa és kizárása végcélben mindennek, a mit emberi elme nyújthat, emberi szív sugalhat e tanítások, ez elvek, e példa nélkül? Be van-e vésvé szivetekbe a betlehemi jászol egyszerű története a szeretet a maga végtelenségében, a mely kell, hogy vezérlő gondolatotok legyen a tanítás és nevelés fárasztó munkájában.

Be kell vésődve lennie, mert ezt és a maga igazában csak onnét tanulhatjátok meg. Csak onnét, honnan az örök igaz, a legnagyobb jó, a legtökéletesebb szép s az elévülhetetlen szeretet magasztos tana veszi kezdetét: a mi vallásunk, a betlehemi Jézus vallása.

A mi vallásunk. Ezen kellett volna kezdenem. Valami esodálatos tartózkodással nyúlok a szivetekhez. Benne van-e vajjon? Ingadozik a kor, az ember. Vajjon nem ingadoztok-e ti is, kiket e közös elnevezés foglal össze: kath. tanítóság? Nem, nem, úgy hiszem. Hiszen kell, hogy hivatástok magasztán álljatok akkor, mikor a Betlehemben született példája áll előttetek s az Ő igéi joggal lehetnek a ti igétek.

Hogy egyek vagytok, nem vitatom, mert tudom és ismerem a kort, a közfelfogást, a szükségérzetet, a kényszert, mely összetart és széjjel húzni nem hagy benneteket, ismerem a támadásokat, mik ellen egyöntetűen védekeztek. És mégis.

Kölsőség mindez és látszatnak minősíthető. Karácsonyi gondolatnak alig való. Küzdelme lehet az év bármely napjának, de nem lelki megnyugvás az öröm, a szeretet ünnepén, a gloria in excelsis esodálatos varázsánál. Más kell e napra, lelkesülés, melynek lángjai ki ne aludjanak, boldogság érzet, mely végtelennék tűnjék föl, szeretet, mely mindent felöleljen és hit, végtelen erős, teljes szívből, teljes lélekből, minden erőből eredő hit.

Bethlehemi Jézuskám! Ha ez megvolna bennünk e szent napon s ha ez megmaradna bennünk továbbra is! Oh add meg, add meg, hogy ne csak külsőségekben, szükségben, kényszerben vártsunk össze, hanem a Te igéidben, a Te példádban az idők végéiglen.

Talán ezen kezdhettem volna.

Ezen végzem.

Magyar kath. tanító! A te tanításod isteni, a Te példa előtted isteni, gondoltál-e már rá?

Gondoltál, igen. S ha tudod, ne teveszd szem elől soha egy pillanatra sem s akkor erős vagy, hatalmas vagy, mint az a katona, ki a leghatalmasabb birodalom zászlója alatt harcol a győzelemmel, erőtlennel szemben.

A kath. egyház tanítója hatalmas zászló alatt harcol erre az ellenségeivel szemben is leghatalmasabb, legmegdönthetlenebb érv a betlehemi jászol.

Künn fagyos, ködös idő van, lelkünkbe szálljon a szeretet melege s az égi világosság.

Gloria in excelsis Deo!

Pax hominibus!

Mézes János.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítói gyűlés. A gyergyói (Csikm.) róm. kath. tanítóegyesület Gy.-Szent-Miklóson f. évi december 4-én, a magyar kereszténység kilencszázados évfordulója alkalmából, a nagy egyházi- és történelmi nevezetességű esemény magasztosságához valóban méltó és fényes sikerű diszgyűlést tartott, melyen megjelent: Szabó Géza kir. tanfelügyelő, Dr. Lázár János főszolgabíró, Both Ferencz kanonok, Ferenczi Károly főesperes, Zomora Dániel alesp., Campianu Ilyés gör. kath. esp. a kerületi papság és tanítói kar szép számban és több vendég D. e. 10 órakor a főtéri latin szertartású templomban Ferenczi K. főesperes pápi segédkező mellett (Te Deum)-mál összeköött ünnepélyes hálaadó istentiszteletet végzett, melynek meghallgatása után a jelenlévő vendégek és tagtársak a központi elemi fiúiskolának ezen alkalomra szépen földiszított, — pápa és a király nagy arcképeivel — s «Isten, király, haza» fölírassal ellátott egyik tágas tantermébe vonultak, hol Józsa Sándor elnök, miután a kir. tanfelügyelőt és a megjelejteket néhány szívvel szóval üdvözölte, rövid visszapillantást téve a 900 éves keresztény magyar nemzet történetére, igen szép szónoklatban bizonyította be, hogy a keresztény vallás fölvétele által, mint valami aranyzsinórral összeköttetésbe léptünk az Éggel, — s a keresztény hitnek a világa tartotta fenn, a viharos és sokszor megsemmisüléssel fenyegetett múltban kilencszázadon át a magyar nemzetet: a diszgyűlést az Úr nevében megnyitotta. A tet-zéssei fogadott elnöki megnyitó után az egyesület Daloskőre, Barabás Rajmond karnagy vezetésével a Pápai Hymnuszt négy hangra egész szabotossággal énekelte, melyet a jelenlévők áhitattal hallgaltak és tapsokkal jutalmaztak meg. — A szentséges Atya dicsőítését magában foglaló Pápai Hymnus akkordjainak elfhangzása után Józsa S. elnök szép szavakban emlékezett meg Erdély-egyházmegyének páratlan buzgalom, nagynevű püspökéről és az Ó-Gyergyó egyházközség jelenlévő képviselője Ferenczi K. főesperesről; valamint Magyarország közoktatásügyének nagy tevékenységű vezére, Dr. Wassics Gyula miniszter úr Ó nagy-mellősságáról, kikhez a diszgyűléstől üdvözítő távirat is küldetett. Most Kopacz Gergely ditrói segédlelkésznek «A magyar katholicizmus kilencszázados évfordulóján» című tartott magasröptű, lelkesítő fölolvása következett, a mely hazai és kath. szellemével, filozófikus mélységével, alapos tanulmányra mutató történelmi igazságával és irodalmi becsével nagy hatást ért el s a magas színvonalon álló szerepléseknek mintegy fénypontját képezte. Miklós Katalin sárhegyi tanítónő a már többször szépen beigazolt jeles szavai tehetőségét a jelen alkalomra jól választott «Hit és Haza» című (irta Arvay Sándor) szép költemény ügyes előadásával mutatta be, melyet a diszgyűlés élvezettel hallgatott végig s zajos tapsokkal jutalmazta meg. Ezután Páll Albert, alföldi tanító tetszéssel fogadott lelkesítő fölolvásban tette meg beszámoló jelentését az 1900. évi augusztus 14. és következő napokon Budapesten tartott II. egyet. tanügyi kath. kongresszusról. Mire Sántha Albert szentmiklósi tanító Mindszenti Gedeonnak «Szent István végső sóhaja» című gyönyörű költeményét teljesen aterezve oly ügyesen adta elő, hogy a zajos tapsokat, melyekben részesült, méltán megeredemte. Végül a Kolesy-Hymnus elnekiése után elnök köszönetet mondva a megjelenteknek és a szereplőknek a szives fátadozásért, a diszgyűlést az Úr nevében bezárta. Gyűlés után a Dendynk-féle szállóban izletes közebe volt szép pohárköszöntőkkel fűszerezve. Az első folköszöntő gyönyörű beszédben Both Ferencz kanonok mondta a Pápa Ó szent-égerre és a legalkotmányosabb jó magyar ki ályra. Józsa Sándor Dr. Wassics minisztert és gróf Majláth G. Erdély nagynevű püspökét köszöntötte, kikhez üdvözítő távirat is küldetett. A jelenlévők közül feltek köszöntve: Szabó Géza kir. tanfelügyelő, Dr. Lázár János főszolgabíró, Both Ferencz kanonok, Ferenczi K. főesperes, József Sándor elnök, Campianu Ilyés gör. kath. esp. stb. Isten legyen velünk és ügyünkkel. B. L.

IRODALOM.

Felhőmesék. Irta *Csille Imre*. Budapest, 1900. 8-rét 94 lap. Naplementekor olyan a nyugoti ég, mintha az Isten egy biborkaripót bocsatott volna alá, hogy emberi szem ne lássa és ne tudja, hogy mi történik a nappal. — ott a kárpit mögött. Mikor aztán már egészen elbuj a föld peremé alá, akkor az a bibortügyöny szétfoszlik, mint a köd s magán a rozsaszínű felhős lujnak elő. Ezek a felhők meséjéknak, intgetnek egymásnak és beszélni is tudnak, de nem mindenké érti meg az ő beszédjüket. Pedig mi sok szepet tudnak azok mondani. — Ilyentorján kezdődnek a felhőmesék, a Szent-István-Társulat e legújabb kiadványa. — melyet a 10—15 éves ifjúság igazán feldhasználni, építéssel olvashat. A «Felhőmesék» egy nemes, a gyermekeket őszintén szerető poétikus lélek megnyilatkozási. Telve az Isten és felebarát szeretetével írott himnuszokkal. A könyvecske kiállításán igen díszes a Stephaneum művészet díszéri. A szöveget Udvardy Geza számos illusztrációja tarkítja. A kötés egész csiszolt. Ajándékkönyvnek, karácsonyra s bármely más alkalomra töltöte alkalmas. Ára 1 korona 20 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Twist Oliver. *Dickens* Károly regénye. A magyar ifjúság számára átdolgozott kiadás. Képekkel. Budapest, 1900. 8-rét, 311 lap. A Szent-István-Társulat az idei karácsonyra egy remekművel ajándékozta meg a magyar ifjúságot. *Dickens* Károly «Twist Oliver» című regényével, melynek eddig csak egy magyar fordítása jelent meg és az is elavult. A Társulat *Dickens* remek regényének kiadásánál abból a szempontból indult ki, a melyet az angolok és franczok követnek, hogy tudniük *Dickens*t kell olvasni az ifjúságnak, mert az angol regényirodalom nemesak nagy esztétikai értéke van, hanem hatalmas befolyó ereje is. — viszont azonban teljesen ép Dicsőnek nem lehet a flatóság kezébe adni. A magyar átdolgozás lehetőleg szorosán ragaszkodik az eredetihez és csak a hosszadalmas és ifjúságnak nem való részeket kurtított. A magyar ifjúsági irodalomra nézve értékes gyarapodást jelent *Dickens* e regénye, mely megrázó és megrázó, a mellett érdekesítő mesében tárja föl egy jólelkű, derek gyermek viszontagságos sorsát, küzdelmét és diadalmát. Ma már sokan tudják, hogy az ifjúságnak a legjobbat kell nyújtaniuk s hogy nem érhetik be többé pedagógusok munkáival, melyek csak tanulságosak, a nélkül, hogy a képzeletre és szívre is bámulással fejlesztenék a művészi érzéket, izlést s nevelnek a lelkiélet. *Dickens* regénye nemesik műremek, de tökéletes ifjúsági olvasmány is és meggyőződésem, hogy hamar fog utat találni az ifjúság szívébe. — A számos eredeti illusztráció csak emeli a kötet értékét. Ára szép aranyvaszonnakötésben 2 korona. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Tisztító tűzön át. Regény az ifjúság számára. Irta *Szilágyi János*. Budapest, 1900. 8-rét 239 lap. A Szent-István-Társulat kiadása. E színekben gazdag, érdekes ifjúsági regényt szerzője könnyű tollal, szép magyaros nyelven írta. Egy franczia ifjú történetét beszél el benne. Fleury Alfonz atya dacos hugenotta volt, a ki fiat is protestáns vallásban neveltette, de — tartva Lajos király haragjától — megparancsolta neki, hogy ezt el ne merje aratni. Komédiát játszatott vele, mintha buzzó katolikus lenne. Az ifjú Fleury rendesen eljár a szentmisére s egy ilyen alkalommal látta meg először Delarance Genovét, egy gazdag katolikus hereskedő leányát. Az alkosságot tovább folytatja s sikerül neki magát az öreg Delarance-nál behízelegni. . . . Megtartják az eljegyzést. Alfonz az Isten büntetése máhamar utóéri. Genovét meghal. . . . Az ifjú Rósméri a Gondviselés szülője lezet s meglőr. . . . E fejezetben főleg a Franczországban dúló pestis leirása rendkívül élénk és meggyűző. Alfonz, hogy vérző sebére irt táaljon, hadba ohaft szállani a kereszténység közös ellen, sőt, a pogány török ellen. E czébből Magyarország felé veszi útját. . . . Néhány napra megallapodik Velenczében.

hol épen az egész város a farsangot ünnepli. Innen kezdve *Szilágyi* regénye mind élesebben körvonalazott történeti háttér nyer ama harcok leírásában, melyeket a magyar a török ellen folytatott a XVII. században. Sámos kaland után Fleury Alfonz Magyarországra érkezik. Csatlakozik az itt küzdő önkéntes francz a csapathoz. Résztvesz néhány ütközetben, megsebesül, majd Zrinyi Péter szolgálatába szegődik. . . . A Zrinyi, Nádasdy, Frangepán-fele összeesküvés felfedezése után kolostorba lép. Először a világ zajába, a diésőség lánggal égő meze ére rohant a halál elől. . . . Most a diésőség halottjától a zarda magányába menekül. Leiket megtisztította a szenvedések tüze. Bete a világ ifjúságával, kétes diésőségével, kábító zajával. A «Tisztító tűzön át» tanulságos és érdekes ifjúsági regény. Komoly erkölcsi világnézet vonul rajta végig s épen azért a serdültebb ifjúságnak a legmelegebben ajánljuk. A díszesen kötött könyvet Udvardy Geza festőművész illusztrálta. Ára 2 korona 20 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. sz.

Vettük az **Orangyal** kath. gyermekújság 1901-dik évi I. számát. A kis újságot már hosszabb idő óta élénk figyelemmel kísérjük és örömmel elmondhatjuk, hogy ezen egyedül kath. irányú gyermekújság a többi ifjúsági lapok közt kiváló, minden kath. ember pártfogására méltó helyet foglal el. Közül évenként 40—50 vallásos alkalmi verset és tréfas költeményt, ugyanannyi elbeszélést, továbbá a gyermekek által előadható, erkölcsi irányú színdarabokat, azonkívül különféle ismeretterjesztő cikkeket, tréfas foladványokat, rejtvenyeket, adomákat. A szöveget a fölvet cikkekekhez alkalmazott művészi képek díszítik. Szerkesztője Kárpáti Endre, a ki nemesak számos közkezen forgo népiszkolai kézikönyveiből, hanem e lapok hasábjain megjelent cikkekből is széles körben ismeretes. Ez az azon körülmény, hogy a kis újság már a 16-dik évfolyamába lép, elég biztosíték arra, hogy az kitűzött céljának megtegye. Ára is oly csekély — egész évre 2 korona — hogy újtársainknak a legmelegebben ajánljuk. Mutatványszámot, megkeresést, szívesen küld a szerkesztőség. Megkereséseket az **Orangyal** szerkesztőségének, Győr czím alatt kell küldeni.

Kérés. Mostanág iskolákban, intézetekben és egyesületekben igen fölkapott lett a pásztorjátékok előadása és az erre való anyagot szerzők keresik. Ezt a szép és jó szokást a Szent-István-Társulat azzal akarja szolgálai, hogy egész köteteket adáki csupa pásztorjátékokból. Hanem tudvalevő, hogy a pásztorjátékok előadása nálunk nem új dolog. *Betelehem* név alatt már régi szokás. Ezek szövege legnagyobbbrészt a nép csinálmanya és nemesak nyelvészetiileg becses kincs, hanem mint a naiv pásztor és földmives ember lelkeinek és szívének megnyilatkozása, vallásirodalmi tekintetben is értékes. — Ezeket szeretném összegyűjteni, a mennyire lehet és értékesíteni. Bizalmas tekintettel kérem a ft. plebános, káplány és t. kántortanító urakat, mint a kik az ilyen szövegekhez leginkább hozzá juthatnak, hogy ha kedvök és érkezők van, azokat megszerezni és hozzám juttatni a jó ügy iránt való tekintetből ne átalják. Halas köszönettel fogadok régebben nyomtatásban megjelent bármely pásztorjátékot is. Ilyeneket találhatni részint külön kiadványképen, részint régi kalendáriumokban; de a melyet most már csak kevesen ismernek. Taap (u. p. Győr-Szentmárton.) *Kisfaludy* Z. Lajos plebános, a Szent-István-Társulat népiratkáinak szerkesztője.

A Szent-István-Társulat kiadványai.
Karácsonyi pásztorjátékokat jókor kell beszerezni, hogy elég idő legyen betanításukra. A Szent-István-Társulatnak igen jó karácsonyi pásztorjátékai vannak, és pedig: A népiratkák 86. száma. Jézus születése. Mohl Adolftól. 5 kr. — A népiratkák 101. száma. Karácsonyi pásztorjáték. Batha Istvántól. 5 kr. — A népiratkák 123. száma. A bűn büntetése. Oppitz Sándortól. 4 kr. — A népiratkák 124. száma. A pogány

megterése. Oppitz Sándortól. 3 kr. — A népratkák 139. száma. Békeség az embernek. Oppitz Sándortól. 4 kr. — Az ifjuság öröme II. kötetében: A betlehemi nyájörök. Karácsonyi pásztorjáték. Maszlaghy Ferencztől. — Az ifjuság örömeinek III. kötetében. Két karácsonyest. Szinnü. Maszlaghy Ferencztől. — Az ifjuság örömeinek V. kötetében. A megtalált bárány. Karácsonyi pásztorjáték. — A dús tartalmú ifjuság öröme egy-egy kötete egyszerűbb kötésben 80 kr., díszesebb kötésben 1 frt 20 kr. — Az ifjuság könyvében (ára díszes kötésben 1 frt). Egy karácsonyjé. Dramolett. Horvát Lipóttól.

VEGYESEK.

Adomány. A doroghi népiskolához pályázat küldött be, a mely később visszavonott; a hirdetési díj. 872 korona. Pelczar Lipót egyh. ker. tanfelügyelő ur rendelkezése folytán az Örökimádás-templom javára fordított.

Választás. A sopronújvári tanítói állásra Oszoly József, lapunk munkatársa megválasztott. Gratulálunk.

Miniszteri elismeres egy kath. tanítónak. Varga Ferencz szőgyei néptanító, ki ötvenhat év óta mint tanító működik a rögös tanítói pályán, most nyugalmába vonult. Ez alkalomból a vallás- és közoktatásügyi miniszter elismerését és köszönetét nyilvánította a nevezett tanítónak a hosszas és buzgó munkálkodásáért.

Jutalmazott tanítók. A Magyar Földhitelintézet 1900. évre 5000 koronát kitevő jutalmadíjat tűzött ki olyan tanítók között szétosztás végett, akik a faiskola-kezelés terén kiváló sikereket tudnak fölmutatni. A földművelésügyi miniszter folyó évi 89.188 számú rendeletével a bíráló bizottság javaslata alapján következőket részesítette jutalomban: I. A 600 koronára díjat Rad Bazil máriapataki tanítónak (Máramaros). II. A két 400 koronás második díjat Tóth András tatabányai tanítónak (Bács-Bodrogm.), és Szigethy Ödön tapolezai tanítónak (Zala). III. A 18 darab 200 koronás díjat Zabozsér Mihály apatfalvai községi iskolai tanítónak (Csanád). R. Fűresek Gyula jászai-szt.-györgyi tanítónak (J.-N.-K.-Szabolcsm.), Karnóv Máttyás német-szt.-mihályi tanítónak (Temesm.), Miháika János kökenyesi tanítónak (Máramarosm.), Lukács József nagy-kázméri tanítónak (Zemplénm.), Sziklavári János jászó-mind-zenti igazgató-tanítónak (Abauj-Tornam.), Györkös József csikolyi tanítónak (Somogy). Tótpál János pütkérczi tanítónak (Brassó). Csáki János sepi tanítónak (Bihar). Balogh Sándor pázmándi tanítónak (Fejerm.), Tarsatalvi Isak kiskadai községi tanítónak (Udvarhelym.). Pesti Lajos nagy-récei községi tanítónak (Zalam.). Kiss Endre hadói tanítónak (Beregsm.), Mihályfalvi Károly kis-borosnyói tanítónak (Háromszék). Fuzesi Lajos bikityi faiskola-kezelő tanító és járási faiskola felügyelőnek (Bács-Bodrogm.). Bende Béla székely-kocsári igazgató-tanítónak (Torda-Aranyosm.), Kiss Sándor paradóvai tanítónak (Borsodm.), Salló Karoly puji tanítónak (Hajvadm.).

Iskolai ünnepély. Az abauj-nyezszi r. k. fiúiskola, belső és külső leányiskola 1900. november 5-én együttesen ünnepelte meg a magyar kereszténység kilencszázados jubileumát. Az ünnepség reggel 128 órákor hódolódó szentmisével kezdődött. Az istentisztelet után műveltségügyi gróf Zichy Rezsőné által emelt díszes ovodában vonultak az összes tanulók, hol el-ten áldást meg a magyarok eléneklése után Tomesko Alajos esztergom-plebános és isk. igazgató fölolvasta az ez alkalomra közzétett püspöki beszédet, mely után következtek a tanítók által előadott szavalatok, közbe-közbe egyházi alkalmas énekekkel. A tanulók oly buzgósággal olvastak, sőt is szabatos kiejtéssel szavaltak és énekeltek, hogy a hallgató közönség teljes eismerését és meglege-

dését kiérdemelték. A pápai himnusz eléneklése után az isk. igazgató buzdító szavai és Boldogasszony Anyánk című régi magyar ének elhangzása után az ünnepély véget ért s mindenki szívében Isten, király, hazai iránti szeretettel távozott.

Új kisdedővő. A Ranolder-intézet elemi és polgári iskolája és tanítóképző-intézete mellett kisdedővőt is tart fenn, melybe mintegy 200 növendék jár. E kisdedővő számára most új épületet szerzett az intézet, melyet a napokban szentelt föl ünnepélyesen Kurtz Vilmos, Ferenczváros plébános, Holtzmann Áuguszta főnöknő és számos testvér jelenlétében. Az új kisdedővő a Ranolder-intézettel szemben van, honnan november 1-én vonul át a gyermekserg, melynek az egész épület rendelkezésre áll.

Szerkesztői üzenetek.

I. S. Gyergő-Ditró. Szavunkat beváltottuk. Az ügy, melyért szavát fölemelte, dicsőretére válik a nemes egyesületnek. — **Gkath. tanító.** A törvény értelmében csak okl. tanító nyerheti meg a segélyt; így tehát őnt nem illeti meg az emített évre s így jogosan vesszük levo-násba a fölvevő összeget. Egy kérvény a visszalizetes elengedése iránt, tekintettel jódokaira, talán nem volna eredménytelen. Küldje be egyenesen a miniszter úr ő nagyméltóságához. — **Sz. J.** Közzétettük. — **Egy kath. tanítónak.** Kiszedve közlésre vár. — **W. V.** Ha egyébként nem járul hozzá az iskolai terhekhez, akkor kötelezhető egy miniszteri rendelet értelmében. — **P. L.** A kiadóhivatal a beküldött összeget az Örökimádás templom javára fordította. — **S. I.** Jónni fog. A bator föszólítás a hitoktatás érdekében kötelességünk. — **M. J.** Igaza van, legyünk igaz és őszinte katolikus tanítók, az akkor a kísértektől megkíméltünk. Nézzünk szembe bátran azoknak, kik a jellegben találják a gúncsolásnak okát. A mult mellettünk szól. Az, hogy veünk méltatlanul bannak: a vasúton fejgyógyel nem utaztatunk, a kántortanítói jövedelmét megfelelik a nyugdíj megállapításánál, de a fizetésnél mar beszámítják, ezek oly eibana-ok, a melyekkel szemben orvosiasít fogunk szerezni, ha egységesen lépünk föl igazunk érdekében. Azok-nak a jó a tanítóknak is meg van am a tanítók közös baja, de hat azt nem nyilvánítottak úgy, mint a hitvallásos iskolák tanítói. — **P. Fegyvernek.** A legjobb akarat mellett sem tehetünk eleget fölhevásának Jónni fog. Rövidebb dolgokat is kérünk. A jó toll sokra képes. — **Sz. M.** A közlésre készen tartottuk, de idejét multa. — **M. V.** Attették az elnökseghöz. — **E. I.** Valóban szép vidék. Köszönet. — **K. Gy.** Az 1893. évi XXII. t.-cz. értelmében fizetésének behajtását szorgalmazhatja. — **B. I. I.** Az elnök szavazati joggal bír. 2. Az elnök szava dönt. — **B. F.** A kérdézet dologra nézve nem találunk miniszteri rendeletet. A zömötő általánosán el van rendelve, tehát ha a községi óra a szermet jár, az a kötelező. — **P. S.** Inyezzen kérvényt az iskolaszékhez, ha pedig azt elutasítaná, forduljon az iskolaszékkel szemben az egyházi fohatósághoz, kérven a szükséges melékhelyiségek fölepítésének eirndeelését. — **K. E. B. L.** Közzétettük.

Felelős szerkesztő: **Ember Karoly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Reese (közönségnél) tótákú róm. kath. népiskolához két ösleves tanító kerestetik. Javadalmazása: 800—800 korona, hutorozott szoba föl essel: A pályázat határideje: ezen hirdetés megjelenésétől két hét. A kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők. 981 1—1

Egri érseki megye.

A **négyesi** (Borsodm.) róm. kath. főkegyház kántortanító állására **1. é. december hó 27-én** délelőtt 10 órára Négyesen tartandó probaválasztás útján pályázat hirdetünk. Javadalom: I. Mint tanítónak: **1. 7** magyar föld 1200 □ m szántóföld. 2. ¼ telek fögelöljöltség. 3. 150 frt

készpénz. 4. 2 öl kemény tűzifa. II. Mint kántornak: 1. 7 magyar hold 1200 □ öl szántóföld. 2. 2 öl kemény tűzifa. Az összes fat a hűvek fuvarozzak. Párhárben: 45—50 köböl rozs. 25—30 fnt penz. 15—20 fnt stola. III. Természetben lakás két szoba, konyha, kamra, istálló és kert. Egy a kántori, mint a tanító kötelezettségek a *borsmonostori plébánia-hívtalban* megtekinthető; hova a kérvények is I. e. *december 26-ig* küldendők. Az orgonabani jártasság és személyes megjelenés kívántatik. *Borsod-Ivánka. Vörös Antal, plébános.* 560 2—2

A szurdok-püspöki róm. kath. népiskola tanítói állomásra *jan. 1-től augusztus 31-ig* terjedő időre pályázat hirdetetik. Javadalmazása lakással együtt 800 korona évi fizetésnek megfelelő hányada. Oklevel és működési bizonyítvánnyal ellátott kérvények *jan. 2-ig* az *iskolaszéknél* beküldendők. 560 2—2

Besztercebányai egyházmegye.

Zólyommegye erdőközi róm. kath. népiskolánál megüresedett töl-magyar tanítólévi másodtanító vagy tanító állomásra pályázat hirdetetik. Evi pénzfizetés havi részletekben 800 korona, szabadlakás, tizenkét méter vizgott bukta beszállítva. Pályázatok *iskolaszékre 1901. évi jan. 15-ig* beküldendők. 976 1—1

Győri püspöki megye.

A borsmonostori róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. (Posta Sopron-Kethey) Javadalma: jó minőségű szántóföld, gabona és fa, melynek összes értéke 950 korona, kétszobás lakás, konyha, kamra, pince, istálló és pajta, a melyhez még egy nagy gyümölcsös kert tartozik. Tannyelv: német-magyar. Folyamatosan foglalkoztat. *Kovács Ignác* peresznyei esperes-plébános írta. *dec. 31-ig* nyújtandók be. 975 1—2

Kalocsai érseki megye.

Szakmár községhez tartozó Öregtény szállási róm. kath. tanítói állásra *december 31-ig* pályázat hirdetetik. Jövedelme: 720 korona készpénz, szabadlakás, házikert, fűtőanyag. Ismétlők tanításaért külön díj nem jár. Oklevel és kántortanítók kérvényeiket: tolszatelendő *Rozsnyák János esperes* írta. *Homokmégyre* (Pestmegye) küldjék. Az állás azonnal elfoglalandó. *Molnár Vendel* iskolaszéki jegyző. 974 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Felső-ljeszkői (Trenesenmegye, u. p. Alsó-ljeszkői) róm. kath. tanítói állomásra *1901. január 3-ig* pályázat hirdetetik. Jövedelme: államsegély 322 forint, a községtől 78 forint, összesen 400 forint. Lakás és tűzifa. Övönő is pályázhat. *Iskolaszék.* 971 1—1

Szatmári egyházmegye.

A sasvári róm. kath. iskola II. osztályu tanítói állomásra, minthogy a megválasztott tanító az a kiszabott időben el nem foglalta, jövő évi *január 6-ig* új pályázat hirdetetik. Fizetése 972 korona, szép lakás, esetleg kriptoték. Megkivántatik oklevel, a töl nyelv ismerete és némi jártasság zene és énekekben. Az állomás azonnal elfoglalandó. *Skarda József* prépost, iskolaszéki elnök. 972 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Monyorókerékre (Vasm. postahely) oklevelés vagy képezdét végzett róm. kath. tanító kerestetik. Tannyelv: német-magyar. Jövedelem: 600 korona havi előleges részletekben, 60 korona tisztogatási felügyelet czimén, 24 korona tapézn és 2 szoba, egyik beburorozott, konyha, kamra, kis konyhakerttel. Pályázati határidő: *dec. 26.* Kérvények az *iskolaszékhöz* küldendők. 980 1—1

A nagyfalvai Vasm. (Szt-Gothárd mellett) róm. kath. iskolánál az osztálytanítói állomásra pályázat hirdetetik. Fizetése: 700 korona, lakás, fűtés és 40 korona az ismétlőiskola tartásért. Tannyelv: német-magyar. Oklevelés egyének, ezekhiányában képezdét végzettek pályázhatnak. Kántori teendőkben segédkezni tartozik. A kérvények *iskolaszéki elnökhöz 1901. évi január 15-ig* küldendők. *Schwartz József* isksz. elnök. 982 1—1

Vények *iskolaszéki elnökhöz 1901. évi január 15-ig* küldendők. *Schwartz József* isksz. elnök. 982 1—1

Váczi egyházmegye.

Lőrinczire az államilag segélyezett róm. kath. IV-ik iskolához — vagy esetleg az itt működő tanerok egyikének ezen IV-ik állomásra történt megválasztásával megüresedett helyére — oklevelés tanító kerestetik. Evi fizetés: burorozatlan lakás és 800 korona. Köteleység: az igazgató által kijelölt mindennapi iskolában tanítani, a tanulókra a tempóban felügyelni. Pályázati határidő: *december 30.* A megválasztott állomását azonnali köteles elfogatni. *Kiss István*, iskolaszéki elnök. 977 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Somogysszentjakabi (Kaposvártól két kilométer) róm. kath. kántortanítói állomásra *január 8-ára* pályázat hirdetetik. Javadalma: három szoba, konyha, kamra, pince, melléképületekkel. 589 □ öl kert, a hitközségtől 600 korona, melyet a bíró negyedevenként előre fizet: egy szarvasmarhának és két disznónak legelő, értéke 16 korona. A tanító által vásárolt fat a község megborítja, értéke 24 korona. Hegyszentelésért két akó bort, értéke 24 korona. Mindennapi tankötelesek két koronát, ismétlősök egy koronát fizetnek, összesen 106 korona. Község pénztárából ismétlőoktatásért 80 korona. Stola 20 korona. Jövedelme 846 korona. Korpótléket az állam fizeti. Kérvények *somogysszentbalácsi plébániához* küldendők. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. 973 1—1

Orgona- és harmonium-építő

Hidassy Mihály

Budapest, IX., Remete-utca 3.

Ajánlja magát a tekintetes kántortanító urak figyelmébe.

Uj orgonák építését, javításokat, átalakításokat, tisztogatást, hangolást jótállás mellett teljesít.

Azonkívül zongorahangolást és bárminemű hangszerjavítást olcsón elvállal. 1—3

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 25 évi fennállása óta

700-on felül uj orgonát

épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.